

महालक्ष्मी नगरपालिका

आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ को नीति तथा कार्यक्रम

१. सर्वप्रथम मुलुकलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको युगमा ल्याउने क्रममा अधिकार प्राप्तिको लागि भएका सबै संघर्षहरूमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने महान शहीदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै आन्दोलनका क्रममा घाइते भएका सम्पूर्ण घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । नेपालको एकीकरणदेखि नै नेपाललाई एक अटल एवं स्वाधीन राष्ट्रको रूपमा राख्ने हाम्रा वीर पुर्खाहरू र राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र जनजीविकाको लागि कठोर संघर्ष गर्ने हाम्रा अग्रजहरूलाई उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।
२. हामीहरूलाई जनताले विश्वास गरी सुम्पिएको कार्य जिम्मेवारी सम्हालेको दुई वर्ष पूरा भएको छ । समग्र नगर निर्माणको पाँच वर्षे कार्ययोजना पहिलो वर्षको नगर सभाबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ । “स्वच्छ, सफा, समृद्ध, सुन्दर – महालक्ष्मी नगर” भन्ने दुरदृष्टि सहितको एकीकृत शहरी विकास योजना तर्जुमा गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । यस बीचमा पूर्वाधार विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, ढल निकास लगायतका सामाजिक विकास र कृषि, पशु सेवा, पर्यटन लगायत आर्थिक विकासका क्षेत्रमा केही आधारभूत पूर्वाधारहरू तयार गरेका छौं । अनेकौं सीमितताका बावजूद पनि हामी लक्ष्यउन्मुख रहेका छौं । हामी विधि, संयन्त्र निर्माणको पर्खाइ, प्रक्रिया र संक्रमणको अवस्थामा छौं । दक्ष कर्मचारी प्राप्ती र समायोजनको संक्रमण तथा कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता बृद्धिका लागि अनुभव र अध्ययन गर्दै, सिकदै अगाडि बढिरहेको अवस्थामा छौं । पहिलो वर्षको नगरसभाबाट स्वीकृत गरिएको हाम्रा पाँच वर्ष पूर्वाधार विकासको वर्षको निरन्तरताको रूपमा यस वर्षको नीति तथा कार्यक्रम अगाडि सारेका छौं ।

सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन

३. संघीय तथा प्रदेश सरकारले तयार गरेको सेवा प्रवाह मानक अनुरूप गुणस्तरीय सेवाप्रवाहका लागि आवश्यक स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, नियम र मापदण्ड तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग गरी सम्भव भएसम्म अनलाइन सेवा प्रवाहको ब्यवस्था मिलाई सेवा प्रवाहको संस्थागत अभिलेखीकरणलाई सफ्टवेयरमा ब्यवस्थित गरिनेछ । नगरपालिकाका हरेक क्रियाकलापहरूलाई क्रमशः डिजिटल प्रणालीयुक्त बनाउँदै लगिनेछ । सबै सरकारी कार्यालयहरू (वडा कार्यालयहरू, विद्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रहरू) आदिमा बिद्युतीय हाजिरी, लगबुक राख्ने र आन्तरिक सञ्चार प्रणालीलाई बिद्युतीय माध्यमबाट ब्यवस्थित गरिनेछ ।

५. संविधानको धारा ३०२ तथा कर्मचारी समायोजन ऐन अन्तर्गत केन्द्रीय सरकारबाट स्थानीय तहमा समायोजन भई आएका कर्मचारीहरुको क्षमता विकास, परिचालन र उपयोगमा जोड दिइनेछ । प्रचलित कानूनबमोजिम कर्मचारी समायोजनपछि वित्तीय स्रोतका अधीनमा रही आवश्यकता अनुसार संविधानको धारा २८५ तथा प्रचलित कानून बमोजिम स्थानीय तहको संगठन संरचना तथा दरबन्दी निर्धारण गरी स्थानीय सेवाको गठन, संचालन र व्यवस्थापन गरिनेछ । स्वस्थ र सक्षम जनशक्ति विकास र व्यवस्थापन तथा वृत्ति विकाससम्बन्धी उपयुक्त व्यवस्था गरी नतिजामूलक नगर प्रशासन मार्फत नगरमा सुशासन कायम गरिनेछ ।
६. सहकारी संस्था दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन जस्ता नियमन कार्यका साथै सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन र परिचालन गरी आर्थिक, सामाजिक विकास र रोजगारीको सिर्जनामा सहयोगी र साभेदार संस्थाको रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
७. स्थानीय ब्यापार व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न दर्ता, अनुमति, खारेजी र अनुगमन जस्ता नियमन कार्यका साथै ब्यापार व्यवसाय क्षेत्रको प्रवर्द्धन र परिचालन गरी आर्थिक, सामाजिक विकास र रोजगारीको सिर्जनामा सहयोगी र साभेदार संस्थाको रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
८. १०० वाट सम्मका एफ. एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन तथा स्थानीय क्षेत्रभित्र इन्टरनेट सेवा, टेलिसेन्टर र केबुल तथा तारविहीन टेलीभिजन प्रसारणको अनुमति, नवीकरण र नियमन सम्बन्धी आवश्यक कानून र संरचना निर्माण गरिनेछ ।
९. यस नगरपालिकाको दूरदृष्टि अनुसारको अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, वातावरणीय, प्रविधि र पूर्वाधारजन्य विकासका लागि आवश्यक आधारभूत तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ । तथ्याङ्क व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, नियम, कानून र मापदण्ड तयार गर्न एक योजना तथा तथ्याङ्क परिषद्को गठन गरिनेछ ।
१०. राष्ट्रिय भवन संहिता र मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति र नियमन, सहरी विकास, बस्ती विकास र भवन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्डहरू तयार गरिनेछ । पैतृक रूपमा प्राप्त बर्तमान मापदण्ड पूरा गर्न नसक्ने थोरै जग्गा भएकाहरूलाई संयुक्त नक्सा स्वीकृतिको सम्भावनासमेत हेरी परिमार्जन गरिनेछ ।
११. नगर स्वास्थ्य सूचना प्रणालीलाई राष्ट्रिय र प्रादेशिक सूचना प्रणालीमा आबद्ध गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१२. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको सूचकहरु तयार गरी अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ । जनगुनासाहरु छिटो सम्बोधन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१३. यस नगरमा कुनै पनि अनियमितता वा भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलाप विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरी सुशासन र पारदर्शिताका लागि सम्भव भएसम्म सबै संयन्त्रहरूलाई अधिकतम उपयोग गरिनेछ ।
१४. न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरी आर्थिक रूपले विपन्न तथा पिछडिएका व्यक्तिहरूको न्यायमा सहज पहुँच पुर्याउन कानूनी परामर्श तथा सहयोगको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ । मुद्दाको प्रकृति हेरी मध्यस्थता र मेलमिलापको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालित राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको नियमन र अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई नगरपालिकाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ ।
१६. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन सबै वडाहरूमा क्रमशः विद्युतीय सूचना पाटीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. नगरको सूचना प्रवाहलाई जनतासमक्ष छिटो पुर्याउन वेबसाइट, टेलिभिजन कार्यक्रम, एफ.एम रेडियो र बुलेटिन प्रकाशन जस्ता माध्यमहरूलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । नियमित पत्रकार भेटघाट गरी नगरका सूचनाहरू निर्वाध रूपमा सञ्चारकर्मी मार्फत पुर्याइनेछ ।
१८. नगरको समग्र विकासको लागि सबै नगरवासीहरूको राय, सल्लाह र सुझावलाई नगरको हितमा केन्द्रित गरिनेछ ।
१९. नगरक्षेत्रभित्र वसोवास गर्ने विभिन्न क्षेत्रमा ख्याती कमाएका विज्ञ एवं विशिष्ट व्यक्तिहरू र सेवा निवृत्त वा सेवारत व्यक्तिहरूलाई नगरको विकास योजनामा सहभागी गराइनेछ ।
२०. संविधान प्रदत्त अधिकारहरूको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक कानूनहरू निर्माण गरिनेछ ।
२१. नगरपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय तथा सुरक्षाका दृष्टिकोणले संवेदनशील मानिएका प्रमुख चोक तथा व्यापारिक स्थलहरूमा सीसीटीभी क्यामरा जडान गर्दै लगिनेछ ।
२२. संघीय सरकारले हाल उपलब्ध गराएको संगठन तथा स्वीकृत दरबन्दी संरचना अपर्याप्त र व्यावहारिक नभएकोले यस नगरपालिकाको कार्यचाप र वित्तीय अवस्थालाई समेत मध्यनजर गरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम हाम्रो यथार्थमा आधारित संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे गरी गराई आ.व. २०७६।७७ भित्रै उपयुक्त दरबन्दी सहित सुदृढ संगठन संरचना तयार गरिनेछ । यो प्रतिवेदन तयारी र कार्यान्वयन नभएसम्म विगतदेखि नै अस्थायी, करारमा कार्यरत रहेका कर्मचारीहरूको करार नवीकरण गरी नगरपालिकाको सेवा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२३. संघीय तथा प्रदेश कानून विपरीत नहुने गरी नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने नगर प्रहरी र अन्य पदहरूको दरबन्दी सृजना गर्दै लगिनेछ ।

२४. महानगरीय प्रहरी प्रभागसँगको समन्वयमा नगरभित्रको शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था कायम राख्न पहल गरिनेछ, तथा महानगरीय प्रहरी प्रभागको सहयोग र नगर प्रहरीको परिचालन गरी नगरपालिकाको नीति कानून र निर्णयहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२५. परम्परागत पोखरी, इनार, कुवा ढुङ्गेधारा, पाटीपौवा, मठ मन्दिरहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
२६. नगरपालिका भित्रका ग्यासका खानीहरूको अध्ययन, अनुसन्धान गरी उत्खनन र उत्पादन गर्न विशेष योजना बनाई सम्बन्धित सरकारी निकायमा पहल गरिनेछ ।
२७. नगरपालिका भित्रको विशिष्टकृत र पहिचान भल्कने कला, संस्कृति र पेशालाई जीवन्त बनाउनको लागि आवश्यक सीपमूलक तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

शिक्षा

२८. महालक्ष्मी नगरपालिकालाई आकर्षक शैक्षिक हवका रूपमा विकास गर्दै लगिने छ ।
२९. विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकाहरूका लागि गुणस्तरीय सान्दर्भिक र समतामूलक पहुँचको सुनिश्चितता गरिने छ ।
३०. राष्ट्रिय रूपमा तयार नमुना पाठ्यक्रमलाई सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा लिई संघिय ,प्रादेशिक तथा स्थानीय पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका विषयवस्तुलाई खुला सन्दर्भ सामग्रीहरूको खोजी गर्दै पठन पाठन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
३१. नगरस्तरमा संचालित तथा संचालन हुन चाहने संस्थागत विद्यालयहरूले नगरपालिकाको सिफारिसमा लक्षित समुदायका बालबालिकाहरूलाई ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिले तोकेको कोटामा निःशुल्क अध्ययन गर्ने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
३२. नगर शिक्षा कोषलाई सुदृढ बनाउँदै शैक्षिक विकासका लागि उपयोग गर्न आवश्यक कार्यविधि बनाइनेछ । आधारभूत तथा माध्यामिक शिक्षामा सुधार, गुणस्तरीयता र विश्वसनीयता बृद्धि गर्न आवश्यक शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय उपकरणहरूको उपयोग गरिनेछ ।
३३. शैक्षिक परामर्श सेवालाई व्यवस्थित गर्न दर्ता, अनुमति, नियमन तथा अनुगमनको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३४. यस नगरपालिकाको शिक्षा क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न नगर शिक्षा ऐन यसै नगरसभामा पेश गरिनेछ । सोही ऐन बमोजिम विद्यमान कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन तथा नयाँ निर्देशिका र कार्यविधीहरू निमाण गरिनेछन ।
३५. आधारभूत तथा माध्यामिक शिक्षा परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४ स्वीकृत गरी सो बमोजिम सञ्चालन गरिएको आधारभूत तहको परीक्षामा गुणस्तरीयता, विश्वसनीयता र

- पारदर्शिता कायम गर्ने कोसिस गरिएको छ । यस कार्यलाई संस्थागत गरी थप ब्यबस्थित र सुदृढ बनाउँदै लगिनेछ ।
३६. सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूसँग नगरपालिकाले शैक्षिक लक्ष्य सहित गरेको कार्यसम्पादन सम्झौताको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी प्राप्त उपलब्धिका आधारमा सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक एवं कर्मचारीको दरबन्दी मिलान र रिक्त शिक्षक दरबन्दी विधिसम्मत रूपमा पूर्ति गरिनेछ । विद्यालयमा राम्रो काम गर्नेलाई पुरस्कार र गलत गर्नेलाई दण्डको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३७. विद्यार्थीको शैक्षिक उपलब्धिस्तर सुधार गर्न विद्यार्थीका अविभावक, शिक्षक, प्रधानाध्यापक र नगरपालिकाबीच समय समयमा अर्न्तकृया गरी सरोकारवालाको सक्रियता बढाइनेछ । मेयरसँग विद्यार्थी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । आवश्यक सूचकहरूको प्रयोग गरी नमूना विद्यालयको छनौट तथा विकास मार्फत समग्र विद्यालय शिक्षामा सुधार गरिनेछ ।
३८. निःशुल्क र अनिवार्य शिक्षाको मौलिक अधिकार सुनिश्चित गर्न शिक्षालाई थप व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी शिक्षामा लगानीवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
३९. माध्यमिक शिक्षामा विज्ञान, प्राविधिक एवं व्यवसायिक शिक्षालाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४०. उच्च शिक्षा प्रदान गर्नेशैक्षिक संस्था स्थापना गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
४१. शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर विकासको लागि निजी क्षेत्रसँग साभेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४२. विद्यार्थी संख्या न्यून भएका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई नजिकका विद्यालयहरूबीच एक आपसमा गाभ्ने (मर्जर) नीति लिइनेछ ।
४३. सामुदायिक विद्यालयमा पठन पाठन गर्ने अति विपन्न, अभिभावक गुमाएका, वेपत्ता तथा शहिद परिवारकाबालबालिकाहरूलाई पोशाक, पाठ्यक्रम सामग्रीको व्यवस्था नगरपालिकाले मिलाउनेछ । अन्यथा बालबालिका विद्यालय नपठाउनेलाई नगरपालिकाबाट बाट दिईने सुविधाबाट बन्चित गर्न सकिनेछ ।
४४. प्रत्येक वडाका प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने ३ जना सम्म विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्न छात्रावृत्ति कोष स्थापना गरिनेछ ।
४५. प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार सामग्री (First Aid Box) को व्यवस्था गरिने छ ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाई

४६. सवै नगरवासीलाई आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी सुविधा प्रदान गर्न स्वास्थ्य सेवाको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । आधारभूत स्वास्थ्य सेवा संचालन र प्रवर्द्धन, अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना तथा सञ्चालन, औषधी पसल सञ्चालन, राष्ट्रिय र प्रादेशिक मापदण्ड अनुरूप जनरल अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदानकेन्द्र र अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरु, क्लिनिक दर्ता, सञ्चालन अनुमति, औषधी र स्वास्थ्य उपकरणको खरिद, भण्डारण र वितरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन तथा नियमन गरिनेछ ।
४७. स्वस्थ जीवनशैली, पोषण, शारीरिक व्यायाम, योग, अभ्यास, स्वास्थ्यवृत्तिको पालना, पञ्चकर्म लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धनमा यथोचित ध्यान दिइनेछ ।
४८. जनस्वास्थ्य, आपत्कालीन स्वास्थ्य, महामारी नियन्त्रण, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, सर्ने र नसर्ने रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम सम्बन्धी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४९. जनस्वास्थ्यका महत्वपूर्ण खम्बाको रूपमा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको सुरक्षा र प्रोत्साहन, जेष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य तथा पोषण, कडा रोगबाट पीडित विपन्न नगरवासीलाई यातायात सहयोग लगायत विपन्न नगरवासीहरूलाई सामाजिक विकास र सहयोग (शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, आय आर्जन, सीप विकास तथा क्षमता वृद्धि आदि) का लागि सामाजिक विकास कोषको स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।
५०. नगरक्षेत्र भित्रका मुख्यस्थानहरूमा आवश्यकताको पहिचान गरी सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ ।
५१. स्वच्छ, सफा, समृद्ध नगर निर्माणका लागि आवश्यक नीति तर्जुमा गरी स्वस्थ नगर अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
५२. सवै वडाहरूमा **Community Clinic** सञ्चालन गरिनेछ ।
५३. आमा सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५४. संघीय र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य बीमा अभियानलाई नगरपालिका भरी लागू गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५५. नगरक्षेत्रभित्रका जनताको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी २५ शैय्याको सामुदायिक अस्पताल सञ्चालन गरिनेछ। स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नति र दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ।
५६. सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुरु गरिएको विशेषज्ञ सेवालाई थप सुदृढ र विस्तार गर्दै निरन्तरता दिइनेछ।

खानेपानी

५७. “हाम्रो प्रतिबद्धता स्वच्छ र शुद्ध खानेपानीमा प्राथमिकता” को अभियान सफल पार्न नगरभित्र उपलब्ध भएका पानीको व्यवस्थापन तथा नयाँ स्रोत पहिचान विकास तथा वितरणका लागि आवश्यक नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यक्रम, नियमन र खानेपानी महसुल निर्धारण तथा प्रभावकारी कार्यान्वयनको सिफारिसका लागि नगर प्रमुखको संयोजकत्वमा नगर खानेपानी परिषद् गठन गरिनेछ।
५८. जथाभावी रूपमा भइरहेका डीप बोरिङ्ग कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ। अब निर्माण हुने घरहरूमा वर्षातको पानी जमिनमा संकलन गर्न Recharge Pit निर्माणको नीति अंगिकार गरिनेछ।
५९. नगर क्षेत्रभित्रको जलाधार र प्राचीन हुङ्गे धारा, कुवा, पँधेरा, ईनार लगायतका पानीको मुहान संरक्षण गरी Ground water का लागि पोखरीहरू निर्माण गरिनेछ। वडा नं ९ र १० मा Rain Water Harvesting का लागि जलाशय निर्माण गरिनेछ।
६०. चापाखर्कको खानेपानी मुहानको स्तरोन्नति गरी नगरक्षेत्रमा खानेपानीको व्यवस्था गरिनेछ।
६१. नगरको खानेपानी समस्याको दिगो समाधानका लागि काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड, खानेपानी विभाग र अन्य सरोकारवालाहरू सँगको समन्वय र सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
६२. हरेक घरमा हरियाली र पोषणको लागि एक फलफुलको विरुवा रोप्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ। मूल सडकको र खोलाको दाँयावाँया हरियाली कायम गर्न वृक्षारोपण गरिनेछ।

भौतिक पूर्वाधार र यातायात

६३. सुविधा सम्पन्न नगरकार्यपालिका भवन र नगरसभागृह निर्माणको सम्भाव्यताको खोजी, पहिचान र निर्माण गरिनेछ। वडा कार्यालय भवनहरूको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
६४. स्थानीय, ग्रामीण र कृषि सडक सम्बन्धीमापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ। पूल, पुलेसा, सिंचाई र तटबन्ध सम्बन्धी नगरपालिकाको गुरुयोजना तर्जुमा गरी स्तरोन्नतिका साथै आयोजनाहरूको पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र मर्मत संभार गरिनेछ।

६५. संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी योजनाबद्ध र व्यवस्थित वस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गरी एकीकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकीकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६६. महालक्ष्मी नगरपालिकाभित्र निर्माण हुने भवनको गुणस्तर लाई मध्यनजर गरी आगामी आर्थिक वर्ष देखी निमाण कार्यमा संगलन डकर्मी तथा कालिगढहरु अनिवार्यरुपमा तालिम प्राप्त हुनुपर्ने व्यवस्था लागु गरिनेछ ।
६७. महालक्ष्मी नगरपालिका भित्र निर्माण हुने भवनमा सिल्ड गरेको सेप्टी ट्यांक निर्माण गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिई भवनको नियमित अनुगमन को व्यवस्था गरिनेछ ।
६८. भूकम्प पीडितहरुको घर निर्माणमा देखिएका समस्याहरु समाधान गर्न संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । भूकम्प पिडितहरुलाई संघीय सरकारबाट उपलब्ध गराएको नमुना घर नक्सा बमोजिम घर बनाउँदा नक्सा पास दस्तुरमा पूर्ण छुट र यस नगरपालिकाबाट विगतमा नक्सा स्वीकृत गर्दा दिई आएको पचास प्रतिशत शुल्क छुटको सुविधालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६९. सबै वडामा ढल तथा खानेपानीको समुचित व्यवस्था गरिनेछ ।
७०. विद्युत र टेलिफोन तारलाई भूमिगत रुपमा व्यवस्थापन गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
७१. प्रत्येक नागरिकलाई बैंक खाता खोल्न प्रेरित गरी कम्तीमा प्रत्येक वडामा एटिएम सुविधा सहितको बैंकिङ सुविधा उपलब्ध गराउन समन्वय गरिनेछ ।
७२. नगरक्षेत्रभित्रका सार्वजनिक जग्गाहरुको उचित संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
७३. नगरपालिकाको प्रमुख प्रवेश स्थलहरुमा स्वागतद्वारहरु बनाउँदै लगिनेछ ।
७४. २०७७ बैशाख मसान्तभित्र वडास्तरका योजनाहरु सम्पन्न गर्ने पहिलो, दोस्रो र तेस्रो वडाहरुलाई क्रमशः पन्ध्र, दश र पाँच लाखको थप योजना पुरस्कार स्वरुप दिइनेछ ।
७५. नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सार्वजनिक यातायातलाई व्यवस्थित गर्न सडक मर्मत तथा विस्तार गरी नगर भित्रको यातायात सेवालाई निजी व्यवसायी र सहकारी संस्थाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरी व्यवस्थित र सुलभ बनाइनेछ । साभ्का यातायात मा शेयर लगानीलाई वढाई थप वसहरु संचालन गरिनेछ ।
७६. महालक्ष्मी चक्रपथको वडा नं ९ को विद्यापुञ्ज चोक(विरुवा- हुङ्गिन-शंखादेवी-गोदावरी खोला) करिडोर सम्मको सडकखण्डको डीपीआर गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

७७. ढुङ्गिन ढानेदोभान सडक स्तरोन्नति कार्यलाई द्रुत गतिमा अगाडि बढाउन समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।
७८. नगरपालिकाभिन्न रहेका सडकहरुलाई वर्गीकरण गरी आठ मिटरभन्दा तलका र भित्री सडकहरुलाई समुदायसँगको साभेदारीमा सवै मौसमहरुमा सञ्चालनयोग्य बनाइनेछ ।
७९. वडा नं ९ को उपयुक्त स्थानमा नगर बसपार्क निर्माण तथा सञ्चालनको प्रबन्ध गरिनेछ ।
८०. नगरपालिकाभिन्नका सडकहरुमा जथाभावी रुपमा पार्किङ्ग गर्ने, निर्माण सामाग्री थुपार्ने, फोहोर फाल्ने,जथाभावी सडक र सार्वजनिक स्थल खन्ने र भत्काउने ब्यक्ति वा संस्थालाई दण्ड जरिवाना गरिनेछ । साथै सार्वजनिक स्थलहरुमा सरसफाई कार्य गर्नेलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
८१. वडामा विकास अभियान अन्तर्गत बाटो विस्तार चौडा पार्न स्थानीयवासीहरूसँग समन्वय गरी योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८२. यस नगरपालिका भित्र रहेका ढल सेवालाई थप प्रभावकारी बनाई नगरवासीहरुलाई गुणस्तरीय सुविधा प्रदान गर्न कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
८३. कृष्ण मन्दिरदेखि ढुङ्गिन सम्मको सडक अगाडि बढाउन आवश्यक समन्वय सहजीकरण गरिनेछ ।
८४. नगरभिन्नका उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समितिलाई तथा टोल विकास संस्था सम्मान गरिनेछ ।

आर्थिक विकास

८५. स्थानीय व्यापार ब्यवासाय र बजारको व्यवस्थापन तथा अनुगमन र उपभोक्ताको अधिकार एवं हित सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्डहरु तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ । उपभोक्ता सचेतना अभिवृद्धि गरी स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
८६. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन लगायतका संघीय तथा प्रदेश कानून बमोजिम कर संरचना र कर प्रशासनलाई व्यवस्थित र सुदृढीकरण गरिनेछ ।
८७. यस नगरपालिकाभिन्न विगत देखि नै नलिएको नागरिकता प्रमाणपत्र सिफारिस, भूकम्प पीडितलाई दिने सिफारिस, सर्जमिन मुचुल्का, नाता प्रमाणित, विपन्नलाई दिइने सिफारिस, दर्ता हुने पन्जीकरण, स्वास्थ्य उपचार, छात्रवृत्ति, वडाबाट नगरपालिकामा आउने सिफारिश, नगरपालिकाबाट अन्य सरकारी निकायमा दिइने सिफारिश कुनै शुल्क र दस्तुर नलिइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
८८. स्थानीयस्तरका व्यापारिक फर्म दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन सम्बन्धी आवश्यक नीति र कानून बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८९. स्थानीय व्यापारको व्यवसायको तथ्याङ्क प्रणाली व्यवस्थित गरी सुधारका लागि नियमन गरिनेछ ।
९०. स्थानीय वस्तु र सेवाको गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिनेछ । निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरी व्यापार वाणिज्य सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण तथा स्थानीय व्यापार प्रवर्द्धन, सहजीकरण र नियमन गरिनेछ ।
९१. नगरको आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण तथा आवश्यक विषयगत नीतिहरूको तर्जुमा गरिनेछ ।
९२. नगरक्षेत्रभित्रका उद्योग तथा उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । जग्गा बाँझो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न उत्पादन ह्रास कर लगाइनेछ ।
९३. नगरपालिकाको राजस्व र सार्वजनिक खर्चसम्बन्धी नीति, कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
९४. संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहकार्यमा नगर लघु उद्यम ग्राम स्थापना गरिनेछ ।
९५. उद्यमी बन्नु चाहने गरीव तथा विपन्न जनतालाई व्यवसायिक प्रस्तावको आधारमा आवश्यक परामर्श, सीपमूलक तालिम तथा सहयोग उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९६. नगरपालिकाको सबै आर्थिक कारोवारहरूलाई बैकिङ्ग प्रणालीमा आधारित बनाउँदै लगिनेछ ।
९७. विनियोजित बजेटहरूको खर्च गर्दा सघीय सरकारको नीति अनुरूप खरिद प्रकृया बमोजिम खरिद विधि नगरपालिकाको कार्यक्रममा नै निर्धारण गरिनेछ ।
९८. स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका परम्परागत साना तथा घरेलु उद्योगहरू (ढाका, सुकुल, माटोका भाँडाकुँडा आदि) लाई प्रोत्साहन गर्न कर छुट को व्यवस्था गरिनेछ ।
९९. प्रत्येक वडामा उत्कृष्ट ३ जना करदातालाई सम्मान गरिनेछ ।

कृषि, सिचाई तथा पशुपालन

१००. कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन, व्यवस्थापन र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।
१०१. कृषि तथा पशुपन्छी बजार सूचना, बजार तथा हाटबजार पूर्वाधार निर्माण, सानासिंचाई निर्माण, तालिम, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक टेवा, कृषि सामग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन र नियमन गरिनेछ ।
१०२. पशुपन्छी सम्बन्धी चिकित्सा सेवा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१०३. उच्च मूल्ययुक्त कृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन तथा विकास र बजारीकरण गरिनेछ । पशुनश्ल सुधार पद्धति विकास भएका नयाँ प्रविधिहरूको प्रसार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१०४. बधशाला र शीत भण्डारणको व्यवस्थापन र नियमन गरिनेछ ।
१०५. कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी बीमा र कर्जा सहजीकरण गरिनेछ ।
१०६. जुनोटिक र कीटजन्य रोग नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको उचित प्रबन्ध गरिनेछ ।
१०७. वडा नं ८, ९ र १० लाई Happy Village Garden को रूपमा स्थापना गरी कृषकहरूको जीवन स्तरमा सुधार ल्याइनेछ ।
१०८. वडा नं ८, ९ र १० लाई फलफूल पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ । एक घर एक विरुवा नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०९. कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित तथ्यांकहरूको प्रोफाइल तयार गरी पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११०. व्यवसायिक अर्गानिक खेती तथा पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१११. कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, प्राविधिक सेवा, टेवा, सीप विकास र सशक्तीकरण गरी उन्नत विउवीजनको प्रयोगमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
११२. नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधिहरूको नियमन गरिनेछ ।
११३. कृषक समूह, सहकारी र कृषि व्यवसायीहरूलाई सक्रिय बनाई प्रविधिको विस्तार र हस्तान्तरण तथा कृषि सम्बन्धी सूचना प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
११४. भू उपयोग नीति तर्जुमा गरी जमिनको वर्गिकरण गरी कृषि क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ ।
११५. राजकुलो र परम्परागत रूपमा चलेका सिंचाइ कुलोहरूलाई प्राथमिकताको आधारमा मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
११६. गोदावरी खोलाको उपयुक्त स्थानमा हिउँदे ड्याम बनाई सिंचाई तथा पिउने पानीको व्यवस्था गरिनेछ ।
११७. छाडा चौपाया (गाई, गोरु, कुकुर) नियन्त्रणको उचित प्रबन्ध गरिनेछ ।
११८. पशु पन्छी तथा माछा पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक नीति निर्माण तथा समन्वय गरिनेछ ।

११९. बाँझो जग्गा र कर उठाई कृषि क्षेत्रमा प्रोत्साहन गरी उब्जनी बढाई बाँझो जग्गा राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

वातावरण, विपद् व्यवस्थापन र वैकल्पिक ऊर्जा

१२०. संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।

१२१. वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रदूषण नियन्त्रण र हानिकारक पदार्थहरूको नियमन तथा व्यवस्थापन गरी हरित क्षेत्र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।

१२२. सरसफाई र फोहोर व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिई वातावरणमैत्री विकास नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२३. नगरभित्रको स्रोत नक्साङ्कन, गरिवीको नक्साङ्कन, सामाजिक पूर्वाधार नक्साङ्कन (प्रोफाइल) तयार गरी समावेशी विकास र लक्षित कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ ।

१२४. सामुदायिक, ग्रामीण तथा शहरी, धार्मिक, कबुलियती वनको संरक्षण, सम्वर्द्धन गर्न समन्वय गरिनेछ ।

१२५. नदी किनार, नदी उकास तथा सडक किनार र नाङ्गा पाखा वा क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१२६. गोदावरी, हनुमन्ते र कर्मनासा खोलामा दायाँबायाँ करिडोर निर्माण गरी हरियाली र व्यवस्थित पार्कको निर्माण गरिनेछ । गोदावरी खोला बचाउ अभियान सञ्चालन गर्दै गोदावरी सभ्यताको जगेर्ना गरिनेछ ।

१२७. घर तथा व्यवसायबाट उत्पन्न हुने फोहोरहरूलाई वर्गीकरण गरी फोहोर न्यूनीकरण गर्ने र बाँकी फोहोरलाई छुट्याई प्रयोग, पुन प्रयोग तथा बिक्री गर्ने कार्यलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१२८. नगरको विपद् पूर्व तयारी, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय, विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन, बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण गरी विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।

१२९. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय तथा संघ संस्था र निजी क्षेत्रसँगको सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा विपद् कोष स्थापना तथा संचालन र स्रोत साधनको परिचालन गरिनेछ । विपद् पश्चातको पुर्नस्थापना गरिनेछ ।

१३०. वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी नीति उपयोगमा ल्याई त्यस्तो उर्जालाई उत्पादन र प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१३१. मानव मलमूत्रको उचित व्यवस्थापनको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

कला, संस्कृति र पर्यटन

१३२. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा खुला तथा संभाव्य क्षेत्रहरूमा ल्याण्डपुलिङ तथा पुराना बस्तीहरूमा हाउस पुलिङ योजना लागू गरी त्यहाँका कला, संस्कृति र सम्पदाहरूको जगेर्ना गरिनेछ ।

१३३. पुरातात्विक धार्मिक महत्वका सम्पदाहरूको संरक्षण संवर्द्धनसम्बन्धी कार्य गरिनेछ । गुठी, कोष तथा टूटहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१३४. स्थानीय कला, संस्कृति तथा नाट्य विधालाई प्रोत्साहन गर्न नाट्य केन्द्रको स्थापना गरिनेछ । गीत संगीत, नाटक, भाषा, साहित्य, परम्परागत बाजा लगायतका सिर्जना र संरक्षणमा विशिष्ट योगदान गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाहरूलाई सम्मान तथा प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।

१३५. परम्परागत धार्मिक, ऐतिहासिक क्षेत्र र संस्कृतिको संरक्षण तथा संवर्द्धन गरिनेछ । सम्पदा संरक्षणमा स्थानीय वासीलाई सहभागी गराई सबै धर्म र विचारको उच्च सम्मान गरिनेछ ।

१३६. सम्पदा वस्तीभित्र रहेका भित्री सडकहरूलाई सम्पदा वस्तीकै रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।

१३७. नगर क्षेत्रभित्र रहेका श्रृङ्ग ऋषि गुफाजस्ता प्राचीन महत्वका धार्मिक स्थलहरूलाई धार्मिक पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।

१३८. परम्परागत कला संस्कृति भल्किने गरी सम्पदा वस्तीभित्र आवास गृह निमाण गर्दा नक्सा पासमा लाग्ने दस्तुरमा ७५ प्रतिशत छुट सुविधा दिइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१३९. प्राकृतिक सम्पदाहरूको विकास, पुरातात्विक महत्वका सम्पदाहरूको संरक्षण, परम्परागत जात्रा, पर्व तथा संस्कृतिको जगेर्ना गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१४०. लुभूलाई औद्योगिक क्षेत्र, सिद्धिपुरलाई सांस्कृतिक नगरी, लामाटार र लाकुरी भञ्ज्याङ्गलाई पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ । मनमोहन र गणेशमान पार्कलाई व्यवस्थित बनाइनेछ । पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि जनसहभागिता परिचालन गरी पार्कहरू र होमस्टे सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

१४१. वडा नं ६ र ८ मा नेवारी संस्कृति र परम्परा संरक्षण गर्न र आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न नेवारी संग्रहालय र वडा नं १० मा तामाङ्ग संग्रहालय स्थापना गरिनेछ ।

१४२. मठ, मन्दिर, स्तुपा आदि सार्वजनिक स्थलमा हुने जात्रा, पर्व, पूजा आदिलाई व्यवस्थित गर्न अलग अलग व्यवस्थापन समितिहरू निर्माण गर्ने र त्यस मार्फत तत् तत् कार्यबाट हुने आय व्ययलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाई परम्परागत संस्कृतिको जगेर्ना गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

१४३.वन्यजन्तु, वातावरण, प्राकृतिक सौन्दर्यको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै पैदल, साइकल र हाइकिङ्ग मार्गहरूको निर्माण गरिनेछ ।

१४४.नगर भित्रका प्रमुख सार्वजनिक स्थानहरूमा फ्रि वाईफाई जोनको व्यवस्था लाई थप गर्दै लगिनेछ ।

महिला तथा बालबालिका

१४५.महिला तथा बालबालिकासँग उप प्रमुख कार्यक्रम अन्तर्गत विपन्न महिलाहरूको लागि शीपमूलक तालिम संचालन गरिनेछ ।

१४६. महिलाको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक सशक्तीकरण र क्षमता विकास गरी लैंगिक हिंसा निवारणका लागि निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, संरक्षणात्मक उपाय र पुर्नस्थापना गरिनेछ । एक वडा एक महिला सहकारी नीति अवलम्बन गरी उक्त संस्थालाई लैंगिक समानताको बाहक संस्थाको रूपमा विकास गरिनेछ ।

१४७.महिला, एकल महिला, आदिवासी जनजाति, अपाङ्ग, दलित तथा पिछडिएका वर्गका लागि आय आर्जन तथा क्षमता विकास मार्फत सशक्तीकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

१४८.महिला तथा बालबालिकामा हुने सबै प्रकारका हिंसा, शोषण, विभेद र बहिष्करण विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ । हिंसा पीडितको न्यायमा पहुँचका लागि कोष स्थापना गरी सञ्चालन गरिनेछ । साथै सामाजिक न्याय प्रवर्द्धनका लागि जीवनोपयोगी तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

१४९.संघ, प्रदेश र सामाजिक संघ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य गरी वौद्धिक अपाङ्ग, अटिज्म भएका, पूर्ण र अतिअशक्त वेसहारा लगायतका बालबालिकाको हकहित संरक्षण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ ।

१५०.बालमैत्री शासकीय प्रबन्ध, बाल क्लव, बाल गृह र पुर्नस्थापन केन्द्र, शिशु स्याहार केन्द्र र बाल विकास केन्द्र, बाल संरक्षण समिति र बाल सञ्जाल निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । चिल्ड्रेन पार्कहरू निर्माण गरिनेछ ।

१५१. सडक बालबालिकाहरूको व्यवस्थापन गरी बालबालिका माथि हुने हिंसा नियन्त्रण गरिनेछ । आपत्कालीन अवस्थाका बाल बालिकाहरूको उद्धार र व्यवस्थापन गरिनेछ । यस नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पूर्वाधार तयार गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा

१५२. संघीय र प्रादेशिक मापदण्ड अनुरूप स्वास्थ्य बीमा लगायतका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन र व्यवस्थापनमा समन्वय गरिनेछ ।
१५३. संघ र प्रदेशले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ । रोजगार र बेरोजगारको तथ्यांक संकलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको विकास गरी विदेशिएका नागरिकहरूको सूचना व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१५४. संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी नगरको गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१५५. जेष्ठ नागरिकहरूको ६,६ महिनामा नियमित र निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाई जेष्ठ नागरिकको हेरविचारको लागि हरेक वडामा दिवा विश्राम केन्द्र (Day Care Center)को स्थापना गरिनेछ । विपन्न वर्गका लागि निःशुल्क औषधी उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५६. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीका अवसरमा पहुँच बढाउनका साथै अवरोधमुक्त वातावरणमा जीवनयापन गराउने व्यवस्थाका लागि सीपमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकामा निर्माण गरिने पूर्वाधार र प्रदान गरिने सेवालाई अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ ।

युवा तथा रोजगार

१५७. युवा सीप, उद्यमशीलता तथा नेतृत्व विकास गरी युवा जागरण, सशक्तीकरण र परिचालन गरिनेछ ।
१५८. युवाहरूलाई खेलकुदप्रति आकर्षित गरी खेलकुदको माध्यमबाट नगरको थप पहिचान बनाउन खेलकुद नीति ल्याइनेछ । नगरस्तरीय खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि खेलमैदानको व्यवस्था गरिनेछ । नगरस्तरीय खेलकुद विकासका लागि उपयुक्त समयमा मेयर कप सञ्चालन गरिनेछ ।
१५९. युवा सूचना केन्द्र र युवा कोष स्थापना गरिनेछ ।
१६०. युवाहरूलाई कुलत तथा दुर्ब्यसनमा पर्न नदिन आवश्यक नीति तर्जुमा गरिनेछ ।
१६१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१६२. प्रत्येक वडामा २०,२० जनाको दरले ३ महिने शीपमूलक तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ, र निजहरूको सीप परीक्षण गरी आवश्यक स्वरोजगारको लागि व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६३. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा यस न.पा. बाट भाग लिने उत्कृष्ट खेलाडीहरूलाई उच्च सम्मान गरिने छ ।

१६४.पदवहाली पश्चातको पहिलो वर्षको नीति तथा कार्यक्रमहरुमा पाँच वर्ष भित्र गर्ने भनिएका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिइनेछ । धन्यवाद ।

आषाढ ०८,२०७६

रामेश्वर श्रेष्ठ
नगर प्रमुख
महालक्ष्मी नगरपालिका,
ललितपुर
३ नं प्रदेश, नेपाल ।